

Rezumatul rezultatelor științifice colective ale grupului

I. Din analiza dispozițiilor art. 275 pct. 8) CPP, deducem că în calitate de circumstanță care împiedică urmărirea penală sunt doar hotărârile neanulate de neîncepere a urmăririi penale sau de încetare a urmăririi penale. Deci în cazul când există în privința unei persoane o ordonanță de scoatere de sub urmărirea penală sau o ordonanță de clasare a procesului penal, organul de urmărire penală nu ar fi în drept să propună procurorului neînceperea urmăririi penale pe aceleași acuzații și, respectiv, procurorul nu ar fi în drept să adopte o astfel de hotărâre (de refuz al începerii urmăririi penale). Situația respectivă contravine prevederilor art. 22 alin. (1) și (3) CPP, precum și ale art. 4 din Protocolul 7 CEDO. Din acest motiv, *propunem* modificarea și completarea art. 275 pct. 8) CPP, astfel încât în calitate de circumstanță care exclude urmărirea penală să fie incluse și *hotărârile neanulate privind scoaterea de sub urmărirea penală și cea de clasare a procesului penal.*

II. În conformitate cu prevederile art. 116, 279 CPP, *Prezentarea obiectelor spre recunoaștere*, poate fi efectuată la faza verificării sesizării cu privire la infracțiune, precum și la faza urmăririi penale, în funcție de statutul persoanei căreia i s-a prezentat spre recunoaștere obiectul. În ce privește victima infracțiunii, propunem modificarea și completarea art. 116 CPP, pentru ca victima să fie în drept, ca și partea vătămată sau martorul, să participe la această acțiune procesuală, deoarece ea este persoana care a suferit în urma comiterii infracțiunii.

III. Potrivit art. 299/1 alin. (3) CPP, *Plângerea se adresează, în termen de 15 zile din momentul efectuării acțiunii, inacțiunii...* Redacția acestui text nu este reușită, deoarece în interpretarea gramaticală a acestuia rezultă că termenul de 15 urmează a fi calculat din data *efectuării inacțiunii*, sintagmă care de fapt este lipsită de sens. De fapt contestarea inacțiunilor poate fi realizată, atunci când petiționarul consideră că procurorul ierarhic inferior se abține ilegal de la realizarea unor obligații procesuale, de exemplu omisiunea de a da răspuns la cereri și demersuri. În acest caz termenul de depunere a plângerii urmează a fi calculat cu începere de la data imediat următoare a zilei în care s-a împlinit termenul prevăzut în art. 246 CPP.

IV. Procedura examinării plângerilor adresate judecătorului de instrucție este sumar și laconic reglementată. Lacunele legii pot fi completate pe cale de supliment analogic, adică prin împrumutarea unei dispoziții din alte norme, dar referitoare la o situație similară. Pentru a examina procedura respectivă am apelat la interpretarea și aplicarea prin analogie a legii procesual penale.

Având în vedere cele expuse considerăm că în procesul de exercitare a controlului judiciar al urmăririi penale, instanța și participanții urmează a se ghida de principiile procesului penal (art. 7-28 CPP), de condițiile generale de judecare a cauzelor (art. 314-342 CPP), precum și de prevederile privind desfășurarea judecății în prima instanță (art. 354-384 CPP) aplicate în mod corespunzător, cu excepțiile prevăzute în art. 313 CPP.

Tehnica legislativă nu admite utilizarea aceluiași cuvânt pentru denumirea unor noțiuni diferite. În cazul art. 263 și art. 265 CPP, prin *plângere* legislatorul are în vedere una din modalitățile de sesizare a organului de urmărire penală, În art. 298, 299, 299/1, 299/2, 300 și 313 CPP, cuvântul *plângere* semnifică actul de dezacord și contestare ale acțiunilor/inacțiunilor și actelor ofițerului de urmărire penală, ale ofițerului care exercită activitatea specială de investigații sau ale procurorului, care demarează procedura de verificare a legalității la etapa prejudiciară a procesului în fața procurorului sau a procurorului ierarhic superior, precum și a judecătorului de instrucție. Pentru evitarea acestei imprecizii legislative și întru evitarea confuziilor, propunem utilizarea de către legislator al termenului *contestatie* în textul art. art. 298, 299, 299/1 și 313 CPP.

V. *Clasarea cauzei penale* nu este o sintagmă reușită în contextul art. 313 alin. (1), (6) CPP, precum și al dispozițiilor art. 437 CPP, deoarece nu este coroborată cu prevederile art. 286 CPP denumit – *clasarea procesului penal*, care definește și reglementează această hotărâre

procesuală. Aceleași argumente le reținem privitor la sintagma *clasarea cauzei penale* din art. 313 alin. (6) CPP. Prin urmare sugestia noastră este de a înlocui termenul - *clasarea cauzei penale* cu *clasarea procesului penal*, din dispozițiile art. 313 art. 437 CPP.

Textului art. 313 alin. (3) pct.3) CPP: *alte acțiuni care afectează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei*, de asemenea nu este corelat cu prevederile din alin. (2) al acestui articol. În opinia noastră mai corectă ar fi - *alte acțiuni, inacțiuni și acte procedurale care afectează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei*.

Expresia - *și, după caz, declară nulitatea actului sau acțiunii procesuale atacate*, din cadrul art. 313 alin. (3) CPP, nu poate fi agreată, deoarece art. 251 CPP nu reglementează nulitățile acțiunilor, dar al actelor procedurale. În opinia noastră formularea adecvată a acestui text normativ ar fi - *și, după caz, declară nulitatea actului procedural sau ilegalitatea acțiunii/inacțiunii procesuale contestate*.

VI. Deși art.313 CPP nu prevede în mod expres în practica judiciară sunt pronunțate și încheieri privind inadmisibilitatea plângerii, atunci când nu sunt respectate condițiile art. 313 alin. (1) CPP. Soluția de inadmisibilitate pronunțată de judecătorul de instrucție, în afară de celelalte două categorii de hotărâri expres prevăzute în art. 313 alin. (5) CPP, ar fi totuși una agreabilă, dacă din conținutul plângerii (conestației) ar rezulta că petentul nu a respectat procedura prealabilă, a depus o plângere repetitivă sau aceasta nu este de competența judecătorului de instrucție . În consecință recomandăm cu titlu *de lege ferenda*, reglementarea expresă a soluției de inadmisibilitate a plângerii, alături de cele indicate în art. 313 alin. (5) CPP, pentru a eficientiza actul de justiție, având în vedere economisirea de timp și mijloace.

VII. Am constat că cel mai important factor care influențează termenul rezonabil al urmăririi penale este lăsarea cauzelor penale în nelucrare.

Instituția procesuală privind verificarea duratei urmăririi penale a fost reglementată de legiuitorul din RM pentru îndeplinirea obligațiilor ce decurg în sarcina statului din prevederile art. 6 și art. 13 CEDO. Acest mecanism național accelerator, în opinia noastră, nu este eficient și poate fi perfecționat prin acordarea dreptului părții în proces de a participa în fața instanței care verifică respectarea termenului rezonabil în condițiile art. 20 alin. (6) și ale art. 300 alin. (3/1) CPP. Pentru ca părțile în proces care au avut de suferit din cauza duratei nerezonabile a urmăririi penale să dispună de plenitudinea exercitării drepturilor lor, este necesar ca acestea să beneficieze nu doar de o procedură exclusiv scrisă, dar și de contradictorialitate și oralitate, Deci, considerăm oportun de a propune modificarea cadrului normativ, încât judecătorul de instrucție și părțile în proces să examineze cererile de accelerare a urmăririi penale similar procedurii prevăzute în art. 313 CPP, aplicate în mod corespunzător.

VIII. La rejudecarea cauzei, urmare a admiterii cererii de revizuire în condițiile art. 464/1 CPP instanțele de judecată respective urmează să înlătore erorile de drept menționate în hotărârea CtEDO. În conformitate cu prevederile art. 464/1 pct. 2) CPP instanța de revizuire dispune, în cazul în care este necesară administrarea de probe, rejudecarea de către instanța de judecată în fața căreia s-a produs încălcarea dreptului. În această situație legislatorul a avut în vedere rejudecarea cauzei de către instanțele de judecată care au pronunțat hotărârile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. Considerăm important completarea art. 464/1 pct. 2) CPP de maniera care ar permite Curții Supreme de Justiție să dispună rejudecarea cauzei de către instanțele de control judiciar a urmăririi penale în cazul când hotărârile atacate sunt afectate de erori de drept, dar care nu pot fi corectate de către instanța de revizuire. Am ținut cont în acest caz de faptul că instanțele de control judiciar a urmăririi penale nu dispun de competența judecării fondului cauzei și nu sunt în drept a administra și aprecia probe.